

سرشناسه: شیخ‌نژاد، غلامرضا، ۱۳۳۰
 عنوان و نام پدیدآور: سرطان بیماری همزاد ما / غلامرضا شیخ‌نژاد.
 مشخصات نشر: تهران: دریافت، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری: ۴۶۰ ص.: مصور.
 شابک: ۲۰۰۰۰۰۰ ریال: ۴-۴۳-۶۱۹۳-۶۰۰-۹۷۸
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
 موضوع: سرطان
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ س ۴ ۹۲۴ ش / RC ۲۶۱
 رده‌بندی دیویی: ۶۱۶/۹۹۴
 شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۳۴۷۴۸۷۹

عنوان کتاب:	سرطان بیماری همزاد ما
نویسنده:	دکتر غلامرضا شیخ‌نژاد
ویراستاران:	دکتر هامون سیبطی، استاد غلامرضا عمرانی
صفحه‌آرا و ناظر فنی:	س مجید اسمعیلی زارع
ناشر:	نشر ریافت
لیتوگرافی:	پارس
چاپ و صحافی:	عصرانتخاب
نوبت چاپ:	اول- ۱۳۹۳
شمارگان:	۱۰۰۰ جلد
قیمت:	۱۹۰۰۰۰ ریال
تلفن‌های دفتر نشر:	۰۶۶۴۹۲۱۸۹ - ۰۲۱ و ۰۶۴۱۲۷۸۵ - ۰۲۱ ۰۹۱۹۴۵۷۷۱۰۷
نشانی اینترنتی:	www.Daryaft-Pub.com
نشانی پست الکترونیک:	Info@Daryaft-Pub.com

حق چاپ و نشر این کتاب متعلق به ناشر بوده و هرگونه کپی یا نقل مطالب بدون اجازه‌ی ناشر پیگرد قانونی دارد.

مقدمه‌ی مؤلف

بیماری، نیمه‌ی تاریک زندگی است و سلامت نیمه‌ی روشن آن. سالانه میلیون‌ها بیمار سرطانی در سراسر جهان، دار فانی را ترک می‌کنند. آمار نشان می‌دهد که در دنیای امروز از هر دو مرد یک نفر و از هر سه زن هم یک نفر به سرطان مبتلا می‌شود.

کتاب بیوگرافی سرطان است؛ بیماری‌ای که از دیرباز همواره انسان را تهدید به مرگ کرده‌است و قرن‌ها بیماری رموزی به حساب می‌آمده؛ اما امروزه به صورت عاملی کشنده و به تعبیری طاعون نسل ما شناخته می‌شود. آیا روزی این بیماری درمان خواهد شد؟

سرطان یک بیمار نیست؛ بلکه مجموعه‌ای از بیماری‌هاست که بنا به ویژگی مشترکشان در رشد بی‌رویه‌ی سلول‌ها، سرطان نامیده می‌شوند. و رای‌ج‌ترین وجه مشترک بیولوژیکی، برای این که یک روایت واحد از سرطان را بتوان بیان و توجیه کرد، این است نقش موضوعات عمیق سیاسی و فرهنگی - اجتماعی در ایجاد اشکال متفاوت سرطان بررسی شود. این نوشتار، روند کلی این بیماری در تاریخ چهارهزارساله‌ی آن بررسی می‌شود.

www.ketab.ir

راستی سرطان چه قدر قدیمی است؟ ریشه‌ی بدال سرطان کجاست؟ در این مبارزه کجا ایستاده‌ایم؟ چگونه به این‌جا رسیده‌ایم و آیا پایانی برای آن خواهد داشت؟ آیا امکان پیروزی در چشم‌انداز آینده دیده می‌شود؟

برای پاسخ دادن به این پرسش‌ها و برای شکل دادن به این بیمار، شالشی دائماً در حال تغییر است، باید در تاریخ کندوکاو کرد. باید از گذشته استفاده کرد تا بتوانیم شرایط امروز را توصیف کنیم. خشم و انزوای یک زن سی و شش ساله با سرطان پیش‌رفته را، در پژواک ناله‌ی «آتوسا» مادر این زن، باید دید که سینه‌اش را با پارچه‌ای می‌پوشاند تا از دید اطرافیان پنهان کند؛ و سپس از سر خشمش سالاً از برده‌ای می‌خواهد تا با شمشیر سینه‌اش را قطع کند. فرد بیماری که در شکمش توده‌ی سرطانی دارد، بی‌ملاحظه می‌خواهد آن را از بدنش جدا کند. خاطره‌ی جراح بی‌باک قرن نوزدهم ویلیام هالستد که تومورهای سرطانی را همراه با ناحیه‌ی وسیع‌تری از بافت سالم جراحی می‌کرد؛ چون معتقد بود که هرچه جراحی بزرگ‌تر باشد، درمان بهتر است.

ورای همه‌ی این مسائل پزشکی، فرهنگی، سیاسی، تصورات و استعارات در طول قرن‌ها، نوع دریافت بیولوژیکی ما از این بیماری بسیار تعیین‌کننده است. دریافت‌هایی که هر دهه تغییر می‌کنند. سرطان چنان‌که ما امروزه می‌دانیم، بیماری‌ای است که با رشد مهارناشدنی یک سلول اتفاق می‌افتد. این رشد بی‌رویه در اثر موتاسیون‌ها صورت می‌گیرد. موتاسیون، تغییر یا اختلال در DNA ژن‌هایی است که در رشد سلول نقش دارند. در یک سلول نرمال شبکه‌ی قدرتمندی از ژن‌ها وجود دارند که تقسیم سلولی و مرگ سلولی را کنترل می‌کنند. در سلول سرطانی این شبکه از ژن‌ها در اثر موتاسیون آسیب می‌بیند و نمی‌تواند رشد و تقسیم سلول را کنترل کند. صورت مسئله به‌نظر ساده می‌آید: رشد بدون مانع (ترمز) سلول در قلب این بیماری پیچیده قرار دارد. این مانع ساده نشان‌گر این است که چه‌قدر رشد سلولی اهمیت دارد. تقسیم سلولی به موجود زنده اجازه‌ی رشد، سازگاری، ترمیم، تعمیر و زندگی می‌دهد. اگر نظم تقسیم سلولی به هم بریزد، سلول سرطانی اجازه‌ی رشد، تغییر، سازگاری، تعمیر، ترمیم، و زندگی پیدامی‌کند اما به قیمت زندگی ما. سلول‌های سرطانی سریع‌تر رشد می‌کنند، با محیط سازگاری بیشتر می‌شوند؛ آن‌ها به عبارتی از مابهرتراند.

رمز مبارزه با سرطان، راهی است که یا بتوان از این موتاسیون‌ها در سلول‌های مستعد جلوگیری کرد و یا به ابزاری دست یافت تا حذف سلول‌های آسیب‌دیده، آسیبی نیز به سلول‌های سالم بدن وارد نشود. رشد سلول‌های سرطانی بعد از مرگ سلول‌های سالم به لحاظ ژنی چنان به هم گره‌خورده‌اند که جدا کردنشان بزرگ‌ترین مسأله‌ی اساسی که سل بشر تاکنون با آن روبه‌رو بوده‌است. سرطان در درون ژن‌های ما جا گرفته‌است. این عوامل بدن ما بیگانه نیستند؛ بلکه این ژن‌ها پیش از آن که سرطانی شوند، برای رشد و فعالیت‌های بیولوژیکی بدن ما لازم و حیاتی هستند. سرطان مهرش را بر جامعه‌ی ما حک کرده‌است. هم‌زمان با افزایش عمر، سرطان هم‌زمان می‌باید؛ چراکه این تغییرات ژنی سرطان‌زا به مرور زمان انباشته می‌شوند. به عبارت دیگر سرطان، اغلب افراد ارتباط مستقیم دارد. همان‌طور که ما به دنبال عمر جاودان هستیم، سلول سرطانی هم به دنبال جاودانگی است.

باید دید که نسل‌های آینده‌ی دانشمندان و پژوهشگران ما چگونه رشد نسل‌های سرطانی را از رشد سرطانی سلول‌ها جدا می‌کنند. چنان‌که بیولوژیست قرن بیستم، هالدن می‌گوید: مسیر غریب و غریب‌تر از آن است که بتوانیم تصور کنیم. اما داستان به هر گونه رقم بخورد، تخم گذشته را در خود پراگنده‌داشت. داستان سرطان، داستان اختراعات، سرسختی‌ها و تلاش‌های خستگی‌ناپذیر است در برابر یک دشمن نابکار و بی‌رحم. داستان هم‌چنین می‌تواند داستان بی‌توجهی، سهل‌انگاری، غرور، تعبیر غلط، امید بی‌جا، بزرگ کردن یا کوچک پنداشتن مسائل در برابر بیماری‌ای باشد که سه دهه پیش گمان می‌رفت در چند سال قابل درمان باشد، درحالی‌که چنین اتفاقی رخ نداد.

فهرست

۱	♦ بخش اول: بیماری همه‌ی قرون
۱۱	♦ آنکوس
۱۸	♦ ناپدید شدن تئوری اخلاط چهارگانه
۲۴	♦ اندکی همدردی
۲۹	♦ بدبش‌ه‌ی ریشه‌ای
۴۳	♦ لای سخت و نوری ضعیف
۵۵	♦ رنگ کردن بدن
۶۵	♦ مسموم کردن
۶۸	♦ خون چربین
۷۶	♦ هیولایی سیری برتر از گیتان
۸۸	♦ مشعلی که فاربر در دست گرفت
۹۵	♦ خاصیت خوب هنریشگی
۱۰۴	♦ خانه‌ای که جیمی ساخت
۱۰۸	♦ بخش دوم: جنگ ناشکیبا
۱۰۸	♦ آن‌ها انجمن تشکیل می‌دهند
۱۱۹	♦ دوستان جدید شیمی درمانی
۱۲۰	♦ تولدی دیگر
۱۳۲	♦ کشتارگاه
۱۳۹	♦ پیروزی زود هنگام
۱۴۳	♦ موش‌ها و آدم‌ها
۱۴۶	♦ برنامه‌ی (پروتکل) درمانی وامپ
۱۵۴	♦ ارتشی در حال رژه
۱۶۲	♦ اسب و گاری
۱۷۳	♦ شلیک ماه برای سرطان
۱۸۴	♦ ورود به دانشگاه

۱۸۷	بخش سوم: اگر نتوانم بهتر شوم. مرا زیرورو می‌کنی؟
۱۸۷	به خدا ایمان داریم، اما دیگران باید مدرک داشته باشند.
۱۹۶	آنکولوژیست خندان
۲۰۴	دشمن‌شناسی
۲۱۳	خاکستر هالسندها
۲۲۲	شمارش سرطان
۲۳۱	بخش چهارم: پیش‌گیری بهترین درمان است.
۲۳۱	تاریخ‌های سیاه
۲۳۷	جوراب‌های نازک
۲۴۱	دزدی در شب
۲۴۹	هشدار
۲۶۸	کنجکاوتر و کنجکاوتر
۲۷۷	تار عنکبوت
۲۸۵	برناوی سرطان جامد و پیوند من استامین (استامین)
۳۰۰	نقشه و چتر نجات
۳۱۲	بخش پنجم: سرطان نوع به هم ریخته‌ی خود ما
۳۱۲	علت واحد
۳۲۱	زیر چراغ ویروس
۳۲۵	در جستجوی سارک
۳۳۲	بادی از حرکت درختان
۳۳۷	پیش‌بینی پرمخاطره
۳۴۱	من و آنکوژن رس
۳۵۲	نمادهای سرطان
۳۵۶	سهم من از مبارزه
۳۶۴	خوان ششم

۳۶۹	بخش هشتم: نمره‌ی تلاش طولانی و مستمر
۳۶۹	هیچ کس تلاش بیهوده نکرده بود.
۳۷۴	داروهای نو برای سرطان‌های کهنه
۳۸۰	شهر ارتباطات
۳۸۷	دارو، بیمار، اثبات
۳۹۲	داروی هدفمند غیرسمی، طلسم شکسته شد
۳۹۹	سابقه ملکه‌ی سرخ
۴۱۱	متخصص آناتومی سرطان
۴۱۷	بزرده قله
۴۲۴	نبرد آناتومی
۴۳۲	بازگشت به زمان
۴۳۴	بخش هفتم:
۴۳۹	رس قله‌ی اورست ژن سرطان
۴۴۱	ما در کجای قله‌ی رس ایستادیم
۴۴۳	جای پای سرطان در محله‌ی ما